

JBC

PROGRAMA

3

15 | 16 D'OCTUBRE

SALA 1 PAU CASALS

MAHLER:

KINDERTOTENLIEDER

DAME SARAH CONNOLLY I LUDOVIC MORLOT

**ORQUESTRA SIMFÔNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA**

PROGRAMA DE MÀ

JOSÉ RÍO-PAREJA

(Barcelona 1973)

LOS INCENSARIOS

(2018) – 1a audició – 12'

GUSTAV MAHLER

(Kalischt, actualment República Txeca 1860 – Viena 1911)

KINDERTOTENLIEDER

(Cançons a la mort dels infants, sobre poemes de Friedrich Rückert) – (1901-04) – 23'

I. Nun will die Sonn' so hell aufgeh'n. Langsam un schwermütig; nicht schleppend

II. Nun seh' ich wohl, warum so dunkle Flammen. Ruhig, nicht schleppend

III. Wenn dein Mütterlein. Schwer, dumpf

IV. Oft denk' ich, sie sind nur ausgegangen! Ruhig bewegt, ohne zu eilen

V. In diesem Wetter. Mit ruhelos schmerzvollem Ausdruck

Dame Sarah Connolly, mezzosoprano

PAUSA 20'

ANTONÍN DVORÁK

(Nelahozeves, República Txeca 1841 – Praga 1904)

POLEDNICE, OP. 108

(La bruixa del migdia) – (1896) – 1a audició – 17'

SERGUEI RAKHMÀNINOV

(Semyonovo, Rússia 1873 – Beverly Hills 1943)

DIE TOTENINSEL, OP. 29

(L'illa dels morts) – (1909) – 1a audició – 19'

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA

DAME SARAH CONNOLLY, MEZZOSOPRANO

LUDOVIC MORLOT, DIRECCIÓ

PRIMERS VIOLINS Vlad Stanculeasa, concertino / Jaha Lee, concertino associada / Pedro Rodríguez, assistent de concertino / Maria José Aznar / Sarah Bels / Walter Ebenberger / Ana Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / Maria Pilar Pérez / Jordi Salicrú / Ana Kovacevic* / Yulia Tsuranova* **SEGONS VIOLINS** Alexandra Presaizen, solista / Emil Bolozan, assistent / Maria José Balaguer / Jana Brauninger / Patricia Bronisz / Clàudia Farrés / Mireia Llorens / Melita Murgea / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Laura Pastor* / Aria Trigas* **VIOLONS** Benjamin Beck, solista / Adolfo Hontañón*, assistent / Christine de Lacoste / David Derrico / Sophie Lasnet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Celia Eliaz* / Johan Rondón* / Adrià Trulls* **VIOLONCELS** Charles-Antoine Archambault, solista / Oscar Alabau*, assistent / Lourdes Duñó / Vincent Ellegiers / Marc Galobardes / Jean Baptiste Texier / Carla Conangla* / Elena Gómez* **CONTRABAIXOS** Christoph Rahn, solista / Dmitri Smyshlyaev, assistent / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Albert Prat **FLAUTES** Christian Farroni, assistent / Beatriz Cambrils / Ricardo Borrull, piccolo **OBOÈS** Rafael Muñoz, solista / José Juan Pardo / Disa English, corn anglès **CLARINETS** Larry Passin, solista / Francesc Navarro / Alfons Reverté, clarinet baix **FAGOTS** Thomas Greaves, assistent / Noé Cantú / Slawomir Krysmalski, contrafagot **TROMPES** Juan Manuel Gómez, solista / Joan Aragó / Juan Conrado García, assistent / David Bonet / Pablo Marzal / Juan Guzmán* / Max Salgado* **TROMPETES** Mireia Farrés, solista / Adrián Moscardó / Andreu Moros* **TROMBONS** Eusebio Sáez, solista / Alejandro Cantos* / Miquel Sàez*, trombó baix **TUBA** Daniel Martínez* **TIMBALES** Joan Marc Pino **PERCUSSIÓ** Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Manuel Roda* **ARPA** Magdalena Barrera, solista **CELESTA** Dolors Cano* **SAXÒFONS** Javier Campos* / Luis Ignació Gascón*

ENCARREGAT D'ORQUESTRA Walter Ebenberger
RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL Begoña Pérez
RESPONSABLE TÈCNIC Ignasi Valero
PERSONAL D'ESCENA Luis Hernández*

* Col·laborador/a

COMENTARI

per Diego Civilotti

Fertilitats creatives de la mort

Les *Kindertotenlieder* revelen aspectes essencials del pensament musical de Gustav Mahler. El seu punt de partida és l'univers creatiu de Friedrich Rückert, que va escriure 428 poemes, en l'intent de sobreviure a la mort de dos dels seus fills, de 3 i 5 anys, en el termini de dues setmanes. Sobre cinc dels poemes, Mahler va teixir un univers dramàtic entorn de la mort infantil d'abast universal.

Contemporani de la *Cinquena*, *Sisena* i *Setena* simfonies, el diàleg creatiu amb el poeta alemany obre un nou camí a la seva producció. El cicle es proposa quelcom inabastable: barrejar alegria i angoixa, pau i inquietud, infantesa i mort. I ho aconsegueix. Una vegada i una altra, el mode major es dissol de manera inquietant en el mode menor, de manera que el desconsol es fa música. L'art no és un lenitiu de la mort, sinó l'experiència sublimada d'aquesta, que sempre coneixem de segona mà, a través dels altres.

Mahler aconsegueix derivar les seves idees musicals del poema, utilitzant aspectes concrets de la música per recollir les tensions i ambigüitats que escapen a la paraula. En aquest sentit, hi ha una relació dialèctica amb el text, en què de vegades la música descobreix el dolor després del somriure del llenguatge. Ja en la primera de les cançons es posa de manifest l'aterridora indiferència de la naturalesa davant la tragèdia humana, que es tancarà amb la commovedora "In diesem Wetter..." en Re, amb una promesa de redempció transcendent, malgrat que els nens estiguin en una intempèrie ontològica, perquè "la mà de Déu els protegeix".

La peça *Los incensarios*, encarregada i estrenada el 2018 per l'Orquestra i el Cor Nacionals d'Espanya, reflecteix la inquietud estètica de José Río-Pareja i el seu interès per l'exploració sonora, en el marc d'una obra que representa una mirada cap enrere: el record musical de la infantesa del compositor, marcat per la música vocal dels encensers de Loja (Granada). Durant la Setmana Santa, aquests fan moviments acompanyats de *sàtires*, saetes primitives l'origen de les quals es perd en la història del sincretisme religiós judeocristià.

Tot això aporta material melòdic i riquesa d'idees tímbriques a l'obra d'aquest barceloní amb arrels a Loja, determinada per les analogies entre els fenòmens lluminosos i sonors. També hi té lloc un encreuament de camins, en què es troben tradicions populars i acadèmiques amb la recerca personal sobre diferents paràmetres del so en una atmosfera profundament visual i contemplativa. Una partitura per a una orquestra nombrosa, que permet apreciar l'ofici d'un compositor amb una trajectòria important, actualment professor a l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC).

Pocs artefactes culturals com els contes populars són capaços de recollir els temes universals, donant forma i expressió als somnis, les esperances i les pors inconfessables, entre les quals destaca la mort. En aquest sentit, van ser molts els compositors entre els segles XIX i XX que hi van acudir. Antonín Dvořák ho va fer al final de la seva vida, després de la seva etapa als Estats Units.

Una mare renya el seu fill i li adverteix que vindrà la bruixa del migdia a emportar-se'l. El que era una faula es transforma en realitat: la bruixa apareix i la mare, desesperada, s'emporta el fill. Quan el pare torna a la llar, es troba el cadàver del seu fill asfixiat involuntàriament per la mare, que l'intentava protegir. La terrible història de *La bruixa del migdia* pren vida en la música, capaç de traçar perfils psicològics dels personatges des del refinat tractament instrumental o la planificació narrativa del conte: les entremaliadures innocents del nen en els primers

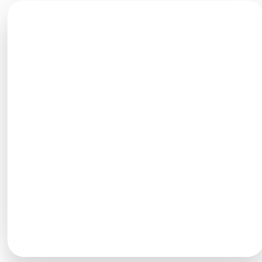
compassos, l'aparició de la bruixa, la fugida i el desenllaç fatal. En resum, un exemple brillant de poema simfònic i una petita joia del compositor bohemí.

A partir de *Die Toteninsel* (L'illa dels morts), sèrie del pintor simbolista Arnold Böcklin, Serguei Rakhmàninov escriu una obra tremendament suggestiva, construïda amb molt pocs elements. Una partitura que pertany als seus anys plàcids de residència a Dresden. Va ser una còpia en blanc i negre d'un dels quadres la que va produir un gran impacte en el compositor rus; un punt de partida creatiu a partir del qual elabora tota l'estructura i el color del poema simfònic.

S'hi ha llegit la presència de Caront, el barquer de les ànimes en el seu viatge a l'Hades. La verticalitat dels xiprers en el quadre, més enllà de la seva força simbòlica, ofereix al conjunt força plàstica, aspectes amb què dialoga la música, però que també s'abandonen quan la imaginació musical salta més enllà de l'escena concreta. El poema simfònic comença amb un passatge evocador, de compàs irregular, que ens trasllada al moviment circular dels remes. A partir de llavors, Rakhmàninov tria la literalitat per parlar de la mort. Per a això, insereix el *Dies irae* (procedent del cant pla i lloc comú en la música occidental per al·ludir a la mort) i l'embolica en una atmosfera misteriosa, aconseguida amb una orquestració detallista.

LLETRES

Descarrega les [lletres del concert aquí](#).

- 1 Mahler: Kindertotenlieder: No. 1, Nun will die Sonn' so hell aufgeh'n
- 2 Mahler: Kindertotenlieder: No. 2, Nun seh' ich wohl, warum so dunk

Mahler: Kindertotenlieder · L'Auditori de Barcelona

PREVIEW

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

